

تحولات عهد عتیق در طول تاریخ

سرنوشت سایر کتب عهد قدیم بهتر از تورات نبود.

به اعتراف گروهی از محققان و مدافعان کتب مقدس مانند "دکتر جان الدر" تاریخ نخستین نگارش عهد عتیق بدرستی روشن نیست. قدیمی ترین کتاب از کتابهای عهد عتیق، رساله‌ی "اشعیاء نبی" است که تازه، آنهم تاریخ تحریرش به چندین قرن پس از رحلت موسی (ع) مربوط می‌گردد. محقق نامبرده (جان الدر) که تلاش دارد سند عهدین را به کوتاه‌ترین فاصله زمانی بین موسی و عیسی و بین نویسندگان این کتابها پیوند دهد، در این باره می‌نویسد: "... در میان نسخه‌های قدیمی کتاب مقدس از همه مهمتر، طومارهایی است که چندی قبل در دامن تپه‌ای در باختر "بحرالحمیت" در هشت میلی شهر "اریحا" بدست آمد. داستان کشف این طومار چنپس

سابقاً دیدیم که تورات در حوادث سهمگین و جزرومدهای تاریخی، دچار چه سرگذشت شوم و نوسانهای گونه‌گونی گشت. اکنون این سؤال در اینجا مطرح است که آیا تنها تورات، دستخوش آن همه حوادث و سرانجام گرفتار فقدان اصالت تاریخی و ارزش آسمانی شد، یا دیگر کتابهای عهد عتیق نیز در این "بلیه" با آن "شریک درد" هستند؟

بررسیهای تاریخی پیرامون تحولاتی که برای کتابهای با اصطلاح آسمانی! یههود پدید آمده، به خوبی نشان می‌دهد که تمام "کتب مقدسه"ی این ملت، بارها یا در جنگ جنگجویان غارتگر، نیست و نابود شد یا بدست خاخامها و کشیشها در غرقاب تحریف غوطه‌ور گردید.

از "فوریه" ۱۹۴۸ میلادی آتاناسیوس بامدرسه باستانشناسی آمریکائی تماس گرفت در اینجا آقای "تورور" (باستانشناس آمر. - یکائی) طومارها را با کتیبه‌ی قدیمی دیگری مقایسه کرد، و دریافت که این طومارها نسخه‌ای از "کتاب اشعیا نبی" و بسیار قدیمی هستند.

وی با کسب اجازه از صاحب طومارها از آنها عکسبرداری کرد، و عکس‌ها را بدکتر "البرایت" استاد مدرسه "جان هاپکنیز" که میتوان گفت سرآمد باستانشناسان کتاب مقدس است فرستاد. دکتر البرایت، در پاسخ خود به یابندگان این طومار تهنیت گفت، و آنها را مهمترین کتیبه‌ی باستانی شمرد، که در این عصر بدست آمده است. به عقیده این دانشمند، طومارهای مزبور، در حدود صد سال قبل از میلاد نوشته شده‌اند. یک قسمت دیگر از این طومارها، حاوی تفسیر "کتاب حقوق" (از کتب عهد عتیق) است. این کتاب نیز از قرن آخر قبل از میلاد مانده و احتمالا در اواخر قرن نوشته شده است. ۱

خواننده گرامی ملاحظه می‌کنید؛ قدیمی‌ترین نسخه‌هایی که از عهد عتیق نوشته شده و به صورت مدون درآمده (به

۱- باستانشناسی کتاب مقدس، نوشته جان الدر ص ۱۱۹ تا ۱۲۰

است چند نفر چوپان که از بی‌بزم گمشده‌های در صحرا می‌گشتند، به غاری رسیدند. از روزنه‌ی باریکی که در مدخل غار بود، سنگی را به داخل پرتاب کردند، و صدای شکستن سفالی به گوششان رسید.

چوپانان که صدای برخورد سنگ به خمره‌های سفالین، حس کنجکاو آنان را برانگیخته بود، مدخل غار را گشودند و در داخل آن به کتیبه‌هایی برخوردند که بر طومارهای چرمی نوشته شده بود. این طومارها را چوپانان برای فروش به شهر "اورشلیم" بردند و "مطران مارآتاناسیوس" رئیس "صومعه مرقس مقدس" که از دیرهای کلیسای یعقوبی سریانی است، آنها را چنانکه شایع است به بهای یکصد و چهل لیره از چوپانان خرید. پنج رشته از این طومارها که بدست مطران نامبرده افتاد، به زبانی نوشته شده بود که وی با آن آشنائی نداشت، و از همین روی ارزش واقعی آنها تا چندی برخوردار و نیز پوشیده ماند.

پس از چندی، سه رشته دیگر از آنها را آقای "سوکینیک" که رئیس بخش باستانشناسی دانشگاه اورشلیم بود، خریداری کرد. چندی بعد جنگ اعراب و یهود در گرفت و سبب شد که "آتاناسیوس" و "سوکینیک" هر یک تحقیقات و مطالعات خود را درباره این طومارها بطور مجزا و بدون اطلاع از کار یکدیگر ادامه دهند.

اما این ادعا، بسیار نادرست و غیرمنطقی است. نخست باید گفت: شاگردان مسیح (طبق گواهی اناجیل کنونی) آدمهای جاه‌پرست، دنیا طلب و ملعون بودند، و حتی "پطرس" که مقام "رئیس الحواریین" دارد، مسیح را انکار کرد.^۲

وانگهی، خوشبختانه یا بدبختانه در میان قدیمی‌ترین و اولین مجموعه‌ی عهد عتیق، دلایل عدم الهامی بودن و نشانه‌ی تحریف و دستخوردگی این کتابها به خوبی نمایان است.

نویسنده کتاب "باستانشناسی کتاب مقدس" که خود یک محقق مسیحی است، اعتراف دارد که در یکی از نسخه‌های برخی از کتابهای عهد عتیق که بدست "سوکینیک" افتاده از "دوگانه پرستی" و جنسگ بین فرزندان نور و فرزندان ظلمت سخن رفته است.^۳

نشیب و فراز عهد عتیق از نظر اعتبار

کتابهای عهد عتیق که از دیدگاه مسیحیان، ارزش باصلاح آسمانی دارد، در گذشته، از نقطه نظر رسمیت و اعتبار مذهبی دچار نوسانها و فرازونشیبهای فراوانی بود

۲- نگاه کنید مقاله‌ی "پطرس بزرگترین شاگرد مسیح" شماره پنجم از سال هفدهم همین مجله
۳- باستانشناسی کتاب مقدس ص ۱۲۲

شرط صحت نظریه باستانشناسی) مربوط به یک قرن قبل از میلاد است. در حالیکه بین حضرت موسی یا اشعیا و بین میلاد مسیح، چندین قرن فاصله بود.

چگونه این کتابها در طول چنان مدتی مدید، که خبر و اثری از آنها نبود، باردیگر به شکل چنین مجموعه‌ای نوشته آمد چه کسانی کتابهای عهد عتیق را که قهرادر دوران "فترت" پراکنده و باز یاده و نقصان در سینه‌ها یا احیاناً کتیبه‌ها بود، توانستند با قدرتی "خارق العاده" همه را بدون کم و زیادی در یکجا جمع و تدوین نمایند؟

با صرف نظر از دلایل قطعی که درباره تحریف عهدین دیدیم، آیا و خود قرن‌ها فاصله بین زمان نزول این کتابها و بین زمان جمع‌آوری و نوشتن آنها، احتمال تحریف و دگرگونی این کتابها را بسیار قوی و عاقلانه نمی‌نماید؟ آیا با توجه به نبود وسایل کتابت و عدم امکانات برای ضبط و نگهداری در آن دورانهای بسیار دور و فاقد لوازم نوشتن و نگهداشتن، خود دلیلی دیگر بردستخوردگی این کتابها نیست؟

از نظرگاه مسیحیان و یهودیان پاسخ پرسشهای فوق بسیار ساده و آسان است آنها مدعی هستند که پس از موسی و عیسی علیهما السلام، نویسندگان این کتابها دارای مقام نبوت بودند، و طبق الهام الهی آنها را گردآوری نموده و نوشتند.

معروف بود، در یک نشست فوق العاده، بحث و بررسی را پیرامون ارزش و اصالت کتابهای عهد عتیق دنبال کردند. در این کنگره بزرگ، علاوه بر پذیرش مصوبات دو مجمع سابق، شش کتاب دیگر نیز، حصار بی اعتباری خویش را شکستند و به میدان مقبولیت عامه و همگانی گام نهادند.

پس از این سه مجلس، در فاصله های تقریباً کوتاهی، سه اجتماع بزرگ دیگر از رهبران روحانی! به نامهای "مجمع ترلو"، "مجمع فلونرس" و "مجمع ترنت" تشکیل شد. در این اجتماعات نیز اعتبار کتابهای هشتگانه تا سرحد الهامی و آسمانی بودن ارتقاء یافت!

این ارزش و پذیرش، برای کتابهای نامبرده در نزد تمام مسیحیان تا ۱۲۰۰ سال ادامه داشت، ولی از قرن سیزدهم میلادی با ظهور مذهب "پروتستان" تحولات گوناگونی که پدید آمد، به جز "کتاب استیر"، دیگر کتابهای هشتگانه ی عهد عتیق یکبار دیگر از اعتبار و آسمانی بودن افتاد.

"یوسی بیس" مؤرخ معروف می نویسد

هشت کتاب^۴ از کتب مقدسه، تا سال ۳۲۴ میلادی در نزد خواص و در نتیجه عموم مسیحیان و یهودیان مشکوک و غیر قابل اعتماد بود. اما در سال ۳۲۵ میلادی به امر "پادشاه قسطنطین" (کنستانتین) گروهی از علما در محفلی گرد آمدند تا پیرامون "کتب مشکوک" آخرین نظریه خود را ابراز دارند. سرانجام مجمع علمی محققان مسیحی پس از مشورت های فراوان، رای صادر کرد که به جز "کتاب یهودیت" کتابهای دیگر همچنان غیر قابل قبول و مورد تردید است ۵ پس از گذشت ۳۹ سال از نخستین گردهم آیی، یعنی به سال ۳۶۴ میلادی، بار دیگر مجمعی از دانشمندان مسیحی در شهر "لودیسیا" منعقد گردید. در این نشست، آنچه مجمع مسیحیان محقق، در سال ۳۲۵ تصویب کرده بود، مورد تصدیق و تاکید قرار گرفت. بیا این تفاوت "کتاب استیر" نیز از ردیف کتابهای مشکوک بیرون آمد و در کنار کتابهای مقبول و مقدس جای گزید. بار سوم در سال ۳۹۷ میلادی، یکصد و بیست و هشت نفر از دانشمندان مشهور مسیحی که از جمله آنان "دانشمند

۴- هشت کتاب عبارت است از کتاب استیر - کتاب یاروخ - کتاب طوبیا
کتاب یهودیت - کتاب وزدم - کتاب ایکلیزیاستکس
کتاب اول مقابین - کتاب دوم مقابین
۵ - مقدمه جبروم بر کتاب یهودیت بنقل انیس الاعلام ط جدید ج ۳ ص ۳۱

شوم و خائنه‌شان برداشت ، و آنان را که می‌کوشیدند تا چهره حق همچنان مخفی و مکتوم بماند رسواساخت .

در سوره آل عمران می‌خوانیم " و ان منهم لفریقا یلون السنتم بالکتاب لتحسبه من الکتاب ، ما هو من الکتاب ، و یقولون هو من عندالله و ما هو من عندالله و یقولون علی الله الکذب وهم یعلمون " از اهل کتاب گروهی هستند که زبان های خویش به خواندن کتاب همی گردانند تا شما آن را از کتاب آسمانی پندارید .

ولی از کتاب آسمانی نیست ، و می‌گویند آن از جانب خداست ، اما از سوی خدا نیست ، و برخدا دروغ می‌بندند در حالیکه خودشان می‌دانند^۶

در جای دیگر می‌فرماید " قسل یا اهل الکتاب لم تلبسون الحق بالباطل و تکتمون الحق وانتم تعلمون " ای اهل کتاب چرا چهره‌ی حق را با باطل می‌پوشانید و حق را که می‌دانید ، نهان می‌دارید؟^۸

بیهودیان در اصالت و الهامی بودن این کتابها تردید داشتند ، مسیحیان هم به عنوان تبعیت از ایشان آنها را رد نموده و از ارزش ساقط کردند .^۶

بدینسان می‌بینیم کتابهای عهد عتیق در طول تاریخ ، نشیب و فرازهای فراوانی از نقطه نظر اعتبار مذهبی و ارزش الهامی بودن داشته است ، و این رهبران روحانی مسیحیت یا خاخامها بودند که گاه این کتابها را ساخته‌ی خیال و پرداخته^۷ پندار آدمیان می‌دانستند ، و هم آنها بودند که دیگر گاه ، به این مجموعه تا سرحد " وحی منزل " و کلام خدا ، اعتبار و ارزش دادند و سپس یکبار دیگر ، از آن مقام ساقطش کردند .

سخنی از قرآن

قرآن (کتاب آسمانی و سند زنده اسلام) از یک هزار و چهار صد سال پیش ، از تحریف و دگرگونیهای عهدین خبر داد ، و کسانی را که دست وارونه‌گر و جنایت‌پیشه‌ی خود را بدینعمل زشت و ناستوده آلودند ، به سختی مورد انتقاد قرار داد و پورده از نقشه‌های

۶- تاریخ یوسی بیس کتاب چهارم باب ۲۲، بنقل انیس الاعلام ط ج جدید ج ۳ ص ۳۲

۷- آل عمران آیه ۷۸

۸- آل عمران آیه ۷۱